

❖ פרשת בראשית ❖

עליות:

בתחילת הקריאה אומר הבעל קורא "בסימנא טבא, בראשית וכו'"¹.

כהן - עד "יום אחד" (א,ה).

לוי - עד "יום שני" (א,ח).

ישראל - עד "יום שלישי" (א,יג).

רביעי - עד "יום רביעי" (א,ט).

חמישי - עד "יום חמישי" (א,כג).

ששי - עד "אלהים לעשות" (ב,ג).

מוסיפים - 1) עד "ואבן השהם" (ב,יב)².

סמוך - עד "לעבדה ולשמרה" (ב,טו).

מפטיר - עד מתחיל "וירא ה'" (ו,ה).

דקדוקי הקריאה:

א-ג: יהי אור: שופר הולך – אתנח. ויהי: מעמיד בו'³ (וכן כל תיבות "ויהי" שבפרק זה).

א-יא: תדשא: בלי מעמיד בת'. דשא: זקף קטון⁴.

¹ כך המנהג פשוט, ועיין בשו"ת רב פעלים (ח"ג או"ח סימן מ"ב).

² בבית הכנסת אלפרנג' נהגו להפסיק בפסוק הקודם "והנהר הרביעי הוא פרת". ודע שמנהג זה שעולה המשלים כאן וקורא עד סוף הפרשה, הוא מנהג קדום בדמשק, והטעם משום שמכאן קוראים בחטא אדם הראשון והריגת הבל וכן הזכרת הדורות עד המבול, ואינם סימן טוב, ולכן אין מפסיקין בהם. ומטעם זה שמעתי שהיו נוהגים לפני שנים שהמשלים הוא עצמו היה קורא הפרשיות האלו ולא הבעל קורא, והוא ע"ד מה שכתב בספר משנת חסידים מסכת אייר סיון (פרק א' אות ו') דתוכחות דפרשת בחוקתי יקראם הוא בעצמו ולא הבעל קורא ע"ש. ומנהג אבותינו תורה היא, ואין לשנותו אפילו אם יש צורך במוסיפים.

³ כך המנהג בכל הקהילות. ובשם חכם ע. מסלתון טראב ע"ה שמעתי שלא היה קורא במעמיד מורגש כדי שלא ישמע "וי" שהוא לשון צער.

⁴ כך המנהג בכל הקהילות. ומר' י. עטאר יצ"ו שמעתי ברביע, ועיין מנחת שי.

א-יח: ולהבדיל: הו' במעמיד. הל' בשוא. בד' זקף קטון⁵.

א-ל: ולכל חית: מעמיד בו'.

א-לא: והנה טוב: מקף וטרחא בתיבת טוב.

א-לא: ויהי בקר: טרחא בניגון ארוך, ומסמיכים סוף הפסוק "יום הששי" עם תחילת הפסוק הבא "ויכולו השמים".

ב-א: והארץ: טרחא בניגון ארוך.

ב-ב: מכל מלאכתו: טרחא בניגון ארוך.

ב-ח: גן בעדן: מקף וטרחא באות ע'⁶.

ב-יב: וזהב: ז' חטף פתח.

ב-יד: ושם הנהר: קדמא בתיבת ושם (ונקראת יחד עם תיבת הנהר, כאילו יש מקף מחבר ביניהם⁷).

ב-כב: הצלע: הטעם בל' מלרע.

ב-כג: לקחה זאת: מעמיד בל'. ק' קמץ חטוף.

ג-ג: פן: מקף מחובר לסוף פסוק.

ג-ו: וכי: הטעם תחת הכ'⁸.

ג-י: אנכי: הטעם תחת הנ', מלעיל.

ג-יז: תאכלנה: הכ' בשוא⁹.

⁵ כך המנהג בכל הקהילות. ומר' י. עטאר יצ"ו שמעתי בזקף גדול, וכך קוראים בק"ק סוכת דוד בשנים אחרונות.

⁶ כך המנהג בכל הקהילות. ומר' י. עטאר יצ"ו שמעתי בלי מקף ובמאריך טרחא.

⁷ לדאבונינו נוכחתי לדעת כי נעלם מרבים ממלמדי הקריאה בעדתינו שיש שני סוגי "קדמא", האחד מופיע תמיד באות האחרונה שבתביבה והוא טעם מפסיק (ונקרא בספרי המדקדקים "פשטא" ע"ש שהוא פושט את הקריאה ומפסיקה), והשני מופיע תמיד באות שלפני סוף התיבה (אם התיבה היא מלרע, ואם היא מלעיל יופיע לפני זה), והוא הנקרא "קדמא" כי יופיע תמיד "קודם" סוף התיבה, והוא טעם משרת המסמיך את התיבה לתיבה שלאחריה כאילו יש מקף. ומטעם זה שמעתי רבים הקוראים "ושם הנהר" במקף, ובאמת אין צורך, אלא הטעם בתיבת "ושם" הוא קדמא ונקראת ביחד עם תיבת "הנהר" שלאחריה כאילו יש מקף. ודע דפעמים יש נפ"מ בזה, כגון בפרשת ויקהל (ל"ח א') "וחמש אמות" גם שם יש המחברים אותם במקף וגורמים לעמוד בתיבת "וחמש" באות ח' מלעיל, ומנהגינו לקורא תיבת "וחמש" בקדמא ומלרע. ועכ"פ מי שיטעים מחוסר ידיעה את הקדמא כטעם מפסיק, אינו קורא נכון.

⁸ כ"ה פשוט, ולא הוצרכתי לכתבו רק מפני ששמעתי בעל קורא אחד שקרא עם הטעם תחת הו' ומלעיל (ואמר שכך קיבל), וכפי הנראה שאיזה חומש משובש נודמן למי שלימד אותו, כי לעולם לא יבא טעם באות מנוקדת בשוא.

⁹ בק"ק אגודת דודים ובק"ק אור תורה ובק"ק יסוד הדת נוהגים לקרוא בחטף פתח, והוא כמ"ש הרב מנחת שי שכ"ה לפי סדר קריאת בן אשר שאנו סומכים עליה. אבל מר' י. עטאר יצ"ו שמעתי בשוא, וכך שמעתי בשם חכם ע. הלוי חארה ע"ה, וכן נוהגים בק"ק סוכת דוד. ונראה שכך הוא הנכון, כי הוואה במנחת שי בתחילת פרשת לך לך יבין שקריאת תיבה זו היא כמו תיבת "מברכיך", או תיבות שיש להם שתי אותיות דומות, ומאחר ומנהגינו בכל אלה הוא ברור, לקראם בשוא ולא בחטף פתח (וגם בקהילות הנזכרות קוראים כן), ממילא נכון להשוות את המדות וגם בלשון אכילה לקרוא בשוא ולא

ג-יט: אתה: הטעם בא'.

ג-כד: לשמור: זקף גדול. את דרך: מקף וטרחא. עץ החיים: מאריך בתיבת עץ¹⁰.

ד-ג: ויבא קין: אזלא גריש. תיבת "ויבא" היא מלרע¹¹.

ד-טו: יקם: יזהר להדגיש את הק' (ואם קרא ק' רפויה מחזירים אותו כי העדר הדגש משנה משמעות המילה), וכך לקמן בפסוק כד.

ד-יז: בנה: הטעם תחת הב', מלעיל.

ד-כג: האזנה: הא' בשוא¹², ונ' דגושה.

ה-ד: אדם: רביע¹³.

ה-כט: זה: מטעים קודם השני גרישין, ואחר כך התלשא בניגון למטה (מפסיק).

ה-כט: אררה: ר' ראשונה בשוא.

ו-ו: וינחם: הטעם בנ' מלעיל.

בחטף פתח, וזה יותר קל מלשנות כל סדר קריאתינו בשתי אותיות דומות ובלשון ברכה שהם מקומות רבים מאד, כנלע"ד אחר העיון היטב.

¹⁰ כך המנהג בכל הקהילות. ובק"ק אגודת דודים קראו: לשמור: טרחא. את דרך: מקף ומאריך. עץ החיים: מקף סוף פסוק.

¹¹ כך המנהג בכל הקהילות. ומר' י. עטאר יצ"ו שמעתי שהיא מלעיל וצ"ע.

¹² כך המנהג בכל הקהילות. ובק"ק אגודת דודים קראו הא' בחטף פתח.

¹³ כך המנהג בכל הקהילות. ובק"ק אגודת דודים קראו בזקף קטון.